

การพัฒนากรอบสมรรถนะด้านการวิจัยของบรรณารักษ์ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

กาญจนา จันทร์สิงห์¹
ชุติมา สัจจามันท์²
จันทิมา เขียวแก้ว³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากรอบสมรรถนะด้านการวิจัยของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา วิธีดำเนินการวิจัยใช้การวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ และการส่งแบบสอบถาม ผู้ให้ข้อมูล กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิจัย จำนวน 20 คน กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย ผู้อำนวยการห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ผู้สอน บรรณารักษ์ และนักวิจัย จำนวน 43 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูล แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะหลักด้านการวิจัยของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา มีทั้งหมด 3 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่ ด้านการจัดหาและการบริการงานวิจัย ($\bar{x} = 3.94$) ด้านการใช้ผลการวิจัย ($\bar{x} = 3.84$) และด้านการดำเนินการวิจัย ($\bar{x} = 3.80$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน แต่ละด้านมีรายการสมรรถนะย่อยรวมทั้งหมด จำนวน 31 รายการ รายการที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดมีจำนวน 10 รายการ โดยอยู่ในด้านการจัดหาและการบริการงานวิจัย จำนวน 9 รายการ และด้านการดำเนินการวิจัย จำนวน 1 รายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละรายการ ได้แก่ การบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าแก่นักวิจัย ($\bar{x} = 4.77$) การเลือกทรัพยากรสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวิจัย ($\bar{x} = 4.72$) การบริการสืบค้นงานวิจัยทั้งรูปแบบสิ่งพิมพ์และอิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{x} = 4.65$) การบริการแนะนำการเขียนอ้างอิงในงานวิจัย ($\bar{x} = 4.63$) การจัดระบบทรัพยากรสารสนเทศให้เอื้อต่อการเข้าถึงและการใช้ของนักวิจัย และการบริการให้คำปรึกษาและแนะนำแหล่งข้อมูลเพื่อสนับสนุนการวิจัย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x} = 4.60$) การบริการวิจัยผ่านสื่อทันสมัยตามความต้องการของนักวิจัย ($\bar{x} = 4.58$) การออกแบบการวิจัย และการออกแบบการบริการวิจัยที่เหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x} = 4.56$) และการบริการแนะนำเรื่องลิขสิทธิ์และจรรยาบรรณนักวิจัย ($\bar{x} = 4.53$)

คำสำคัญ: สมรรถนะด้านการวิจัย บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

¹ แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

² แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

³ สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

Development of academic librarians' research competency framework

Kanchana Chansing¹
Chutima Sacchanand²
Jantima Kheokao³

Abstract

The objective of this research was to develop an academic librarians' research competency framework. Documentary analysis, an interview, and a questionnaire were used to collect data. Informants for the first group comprised 20 key persons and researchers, and for the second group 43 academic directors, faculty members, librarians and researchers. The research instruments employed comprised a data recording form, an interview form, and a questionnaire. Data were analyzed using content analysis, percentage, mean and standard deviation. Research findings showed that core research competency of academic librarians was composed of three dimensions which were ranked based on their rating means as follows: research acquisition and services ($\bar{x} = 3.94$), uses of research results ($\bar{x} = 3.84$), and the research conduct dimension ($\bar{x} = 3.80$). The rating mean for each dimension was at the high level. Each dimension was composed of altogether 31 items. Ten items received rating mean at the highest level. Of these 10 items, nine items were under research acquisition and services, while one item was under the research conduct dimension. These items were ranked based on their rating means as follows: reference and information services for researchers ($\bar{x} = 4.77$), the selection of information resources to support research work ($\bar{x} = 4.72$), retrieval of both printed and electronic research ($\bar{x} = 4.65$), services on reference citation ($\bar{x} = 4.63$), information organization to facilitate researchers' access and usage, with the same score as the information sources consultation service to support research ($\bar{x} = 4.60$), research service via new media based on researchers' needs ($\bar{x} = 4.58$), research design, with the same score as the provision of appropriate research service design ($\bar{x} = 4.56$), and consultation service on copyright and researchers' code of ethics ($\bar{x} = 4.53$).

Keywords: Research competency, Academic librarians, Academic libraries

¹ Ph.D. Information Science Program, School of Liberal Arts, Sukhothai Thammathirat Open University

² Information Science Program, School of Liberal Arts, Sukhothai Thammathirat Open University

³ Department of Strategic Communication, School of Communication Arts, University of Thai Chamber of Commerce

บทนำ

การวิจัยเป็นพันธกิจสำคัญของสถาบันอุดมศึกษาควบคู่ไปกับการจัดการศึกษา การวิจัยช่วยพัฒนาคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาในด้านผลิตผลงานวิจัยและนวัตกรรมสร้างสรรค์ และก้าวสู่การเป็นสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2551) ประกาศมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาด้านการวิจัย กำหนดว่าสถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินพันธกิจด้านการวิจัยอย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และภายใต้จุดเน้นเฉพาะ โดยมีการดำเนินการตามนโยบาย แผน งบประมาณ มีการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนคณาจารย์ อาจารย์ นักวิจัย บุคลากรให้มีสมรรถนะในการทำวิจัย ผลงานประดิษฐ์ และงานริเริ่มสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพ มีประโยชน์ สมองยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้ในวงกว้างและก่อให้เกิดประโยชน์แก่สาธารณชน การวิจัยมีความสำคัญต่อห้องสมุดโดยเฉพาะต่อการบริหารจัดการ การกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ การตัดสินใจ การพัฒนาคุณภาพการบริการ การศึกษาและการเรียนรู้ การพัฒนาวิชาชีพและการพัฒนาสังคม

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการวิจัยและการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา โดยการรวบรวม จัดเก็บ และบริการทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบของสื่อต่างๆ ทั้งที่เป็นสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2549) เป็นแหล่งบริการสารสนเทศเชิงรุกที่ให้ความสำคัญแก่ผู้ใช้บริการ และเน้นผู้ใช้บริการเป็นหลัก (ปิยสุดา ตันเลิศ และกุลธิดา ท้วมสุข, 2554) บทบาทห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการสนับสนุนการวิจัย มีการรวบรวมและจัดหาทรัพยากรสารสนเทศทุกชนิดในสาขาวิชาต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการค้นคว้าวิจัย รวมทั้งการนำเสนอบริการต่างๆ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการแก่ผู้ใช้บริการในการค้นคว้าวิจัยให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ตลอดจนบริการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็น โดยมีบรรณารักษ์เป็นผู้ประสานงานหรือเป็นตัวกลางระหว่างผู้ใช้กับห้องสมุด (Renn, 2014) การวิจัยเป็นลักษณะงานที่สำคัญประการหนึ่งของบรรณารักษ์ บรรณารักษ์มีบทบาท หน้าที่และปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการวิจัย โดยการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิธีการและเทคนิคใหม่ๆ การวิจัยเพื่อการวางแผนและพัฒนา การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล การตัดสินใจ การแก้ปัญหาหรือหาคำตอบ รวมทั้งการดำเนินการที่เกี่ยวข้องซึ่งต้องอาศัยความรู้ ความสามารถด้านการวิจัยทางวิชาการและวิชาชีพ (ชุตินา สัจจามันท์, 2552) ทักษะการวิจัยช่วยให้บรรณารักษ์ได้พัฒนาวิชาชีพให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง และตอบสนองความต้องการผู้ใช้บริการ (Walker, 2009)

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการวิจัยของบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยและต่างประเทศ พบว่า สมรรถนะด้านการวิจัยของบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา ครอบคลุมการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวิจัย (Elgohary, 2003 ; Mamtora, 2013; ทิพวรรณ สุขรวาย, 2558 ; ปิยสุดา ตันเลิศและกุลธิดา ท้วมสุข, 2554) การจัดระบบสารสนเทศให้เอื้อต่อการเข้าถึงและการใช้ของนักวิจัย (Riera, Padros & Zuniga, 2012 ; ศุภรรษตรา แสนวา, 2555) การออกแบบการบริการงานวิจัย (Canadian Association of Research Libraries, 2010 ; Mamtora, 2013 ; ศุภรรษตรา แสนวา, 2555) การบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าสำหรับนักวิจัย (Abel et al., 2003 ; Brophy, 2005 ; พรชนิตร์ สีนาราช และคณะ, 2557 ; พันพันธ์ ปิลกศิริ และพิมพ์ร่ำไพ เปรมสมิทธิ์, 2556) การบริการสืบค้นข้อมูลงานวิจัย (Chawner & Oliver, 2013 ; Haddow, 2012 ; Robati & Singh, 2013 ; พันพันธ์ ปิลกศิริ และพิมพ์ร่ำไพ เปรมสมิทธิ์, 2556) การให้คำปรึกษาและแนะนำแหล่งข้อมูลงานวิจัย (Auckland, 2012 ; กิตติยา สุทธิประภา, 2557 ; ทิพวรรณ สุขรวาย, 2558 ; ศุภรรษตรา แสนวา, 2555) การแนะนำการเขียนอ้างอิง และบรรณานุกรมวิจัย (Auckland, 2012 ; Saunders and et.al, 2013 ; ทิพวรรณ

สุขรวย, 2558) การสอนหรือร่วมสอนการรู้สารสนเทศ (กุลธิดา ท้วมสุข, 2554 ; พรชนิตร์ ลีนาราช และคณะ, 2557) การใช้ผลวิจัยเพื่อการตัดสินใจแก้ปัญหา พัฒนาตน และพัฒนางาน (ชญาสินี ตั้งศรีมงคล, 2556 ; ชโรชนีชัย ชัยมินทร์, 2553 ; ชุติมา สัจจามันท์, 2556 ; ธมลวรรณ ขุนไพชิต, 2550 ; มลิวัลย์ ประดิษฐ์ธีระ, 2553) บรรณารักษ์จึงต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัย (Kwanya, Stilwell, & Underwood, 2012 ; Turner, 2002 ; ปิยสุดา ต้นเลิศ และกุลธิดา ท้วมสุข, 2554) มีความรู้เรื่องระเบียบวิธีการวิจัย (Chawner & Olive, 2013 ; กิตติยา สุทธิประภา, 2557) การทำวิจัยเป็นทีม (Brewerton, 2012 ; Riera, Padros & Zuniga, 2012) และการเผยแพร่งานวิจัย (Brewerton, 2012 ; Saunders et al, 2013 ; พรชนิตร์ ลีนาราช และคณะ, 2557 ; ศุภรชตรา แสนวา, 2555)

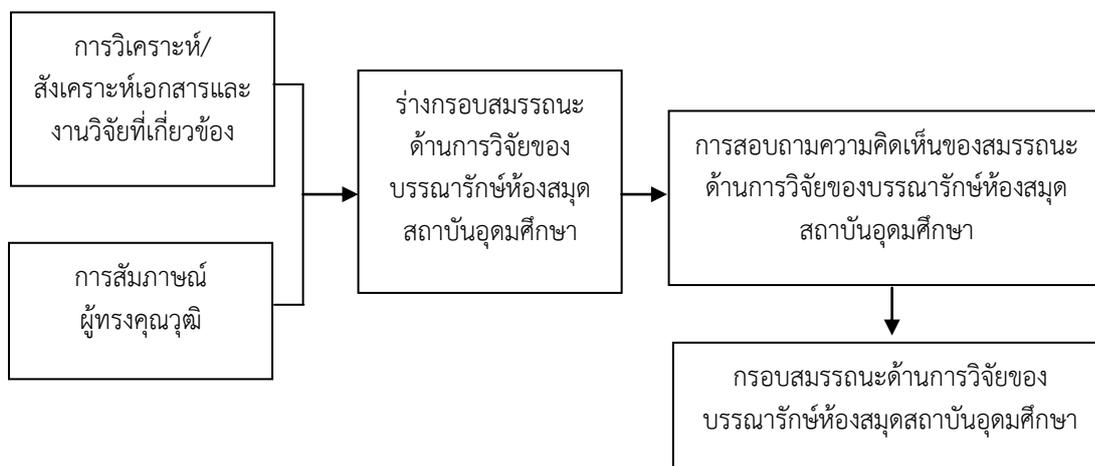
เนื่องจากการวิจัยมีความสำคัญต่อการพัฒนาบทบาทของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และยังไม่ม้งานวิจัยใดในประเทศไทยที่ศึกษากรอบสมรรถนะด้านการวิจัยของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาโดยตรง ผู้วิจัยในฐานะบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจึงมีความสนใจพัฒนากรอบสมรรถนะด้านการวิจัยของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา โดยผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อบรรณารักษ์ สถาบันผู้ผลิตบัณฑิตสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ สมาคมและองค์กรทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง อันจะเป็นการส่งเสริมบทบาทของบรรณารักษ์ และการพัฒนาวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนากรอบสมรรถนะด้านการวิจัยของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ และการสอบถาม

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลหลัก ประกอบด้วย เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาท และสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย ในรูปแบบบทความวิชาการ บทความวิจัย และงานวิจัย จำนวน 45 ชื่อเรื่อง

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1. กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิสายทฤษฎีและสังคมศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 20 คน โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท และมีผลงานวิจัย เพื่อให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับกรอบสมรรถนะด้านการวิจัยของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

2. กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย ผู้อำนวยการห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ผู้สอนสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และนักวิจัยที่ใช้บริการห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 43 คน กำหนดคุณสมบัติเป็นผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท มีประสบการณ์การวิจัย เพื่อสอบถามความคิดเห็นต่อร่างกรอบสมรรถนะด้านการวิจัยของบรรณารักษ์ห้องสมุด

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูล แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ดังนี้ แบบบันทึกข้อมูลประกอบด้วย 1) รายการบรรณานุกรมของเอกสารและงานวิจัย 2) สรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่ศึกษา แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยข้อคำถาม 1) การใช้บริการห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการวิจัยของบรรณารักษ์ 3) ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่นๆ และแบบสอบถามประกอบด้วย 1) สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ความคิดเห็นต่อร่างรายการสมรรถนะด้านการวิจัยของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาพรวมและรายด้าน และ 3) คำถามปลายเปิดเพื่อให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรอบสมรรถนะด้านการวิจัยของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูล

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึก วิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา

2. การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มที่ 1 โดยใช้แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนากรอบสมรรถนะด้านการวิจัยของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา

3. การสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ 2 ต่อร่างกรอบสมรรถนะด้านการวิจัยของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา โดยแบบสอบถาม ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กำหนดเกณฑ์รายการสมรรถนะด้านการวิจัยต้องมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 ขึ้นไป จึงจะใช้เป็นรายการกรอบสมรรถนะด้านการวิจัยของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากเอกสารและงานวิจัยและผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการวิจัยของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ผู้วิจัยนำมาจัดกลุ่มเป็นรายการสมรรถนะหลัก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดหาและบริการงานวิจัย ด้านการใช้ผลการวิจัย และด้านการดำเนินการวิจัย และสมรรถนะย่อย จำนวน 53 รายการ ซึ่งผู้วิจัยนำมาใช้ในการพัฒนาร่างกรอบสมรรถนะด้านการวิจัยของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และนำมาสร้างแบบสอบถาม

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ 2 ต่อร่างกรอบสมรรถนะด้านการวิจัยของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ปรากฏดังตารางที่ 1

ตาราง 1 ความคิดเห็นของผู้อำนวยการห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ผู้สอน บรรณารักษ์ และนักวิจัยต่อร่างรายการสมรรถนะด้านการวิจัยของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

รายการสมรรถนะ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
สมรรถนะที่ 1 ด้านการจัดการและการบริการงานวิจัย	3.94	0.10	มาก
1.1 การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวิจัย			
1.1.1 แหล่งทรัพยากรสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวิจัย	3.37	0.53	ปานกลาง
1.1.2 การประเมินทรัพยากรสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวิจัย	3.95	0.48	มาก
1.1.3 การเลือกทรัพยากรสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวิจัย	4.72	0.45	มากที่สุด
1.1.4 การวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่งานวิจัยอย่างเป็นระบบ	3.35	0.52	ปานกลาง
1.1.5 การพัฒนาฐานข้อมูลงานวิจัย	3.36	0.53	ปานกลาง
1.1.6 การจัดระบบทรัพยากรสารสนเทศให้เอื้อต่อการเข้าถึงและการใช้ของนักวิจัย	4.60	0.49	มากที่สุด
1.1.7 การจัดทำเครื่องมือช่วยค้นเอกสารและงานวิจัย	3.98	0.53	มาก
รวมค่าเฉลี่ย	3.90	0.20	มาก
1.2 การบริการนักวิจัย			
1.2.1 การออกแบบการบริการวิจัยที่เหมาะสม	4.56	0.50	มากที่สุด
1.2.2 การบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าแก่นักวิจัย	4.77	0.42	มากที่สุด
1.2.3 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการวิจัย	3.36	0.48	ปานกลาง
1.2.4 การบริการวิจัยผ่านสื่อทันสมัยตามความต้องการของนักวิจัย	4.58	0.49	มากที่สุด
1.2.5 การบริการให้คำปรึกษาและแนะนำแหล่งข้อมูลเพื่อสนับสนุนการวิจัย	4.60	0.49	มากที่สุด
1.2.6 การแนะนำการเข้าถึงและสืบค้นงานวิจัย	3.37	0.48	ปานกลาง
1.2.7 การบริการแนะนำเรื่องลิขสิทธิ์และจรรยาบรรณนักวิจัย	4.53	0.50	มากที่สุด
1.2.8 การสอนหรือร่วมสอนการรู้สารสนเทศ	4.37	0.49	มาก
1.2.9 การบริการสืบค้นฐานข้อมูลวิจัย	3.42	0.48	ปานกลาง
1.2.10 การบริการอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการสืบค้นงานวิจัย	3.36	0.50	ปานกลาง
1.2.11 การบริการสืบค้นงานวิจัยทั้งรูปแบบสิ่งพิมพ์และอิเล็กทรอนิกส์	4.65	0.48	มากที่สุด
1.2.12 การบริการแนะนำการเขียนอ้างอิงในงานวิจัย	4.63	0.48	มากที่สุด
1.2.13 การให้คำปรึกษาการทำวิจัยแก่ผู้ใช้บริการ	3.44	0.50	ปานกลาง
1.2.14 การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์งานวิจัย	3.35	0.48	ปานกลาง
รวมค่าเฉลี่ย	4.02	0.17	มาก

รายการสมรรถนะ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
สมรรถนะที่ 2 ด้านการใช้ผลการวิจัย	3.84	0.16	มาก
2.1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัย			
2.1.1 สังเคราะห์งานวิจัยเพื่อนำผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้	4.37	0.65	มาก
2.1.2 การประเมินความต้องการของผู้ใช้บริการงานวิจัย	3.40	0.49	ปานกลาง
รวมค่าเฉลี่ย	3.84	0.49	มาก
2.2 การนำผลการวิจัยไปใช้หรือประยุกต์ใช้			
2.2.1 การนำผลการวิจัยมาใช้ในการวางแผนและการบริหารจัดการ	3.36	0.53	ปานกลาง
2.2.2 การประยุกต์ใช้ผลการวิจัยในการตัดสินใจ	4.39	0.58	มาก
2.2.3 การประยุกต์ใช้ผลการวิจัยในการแก้ปัญหาและพัฒนางาน	4.40	0.58	มาก
2.2.4 การประยุกต์ใช้ผลการวิจัยในการพัฒนาตนเอง	4.28	0.63	มาก
2.2.5 การประยุกต์ใช้ผลการวิจัยเพื่อต่อยอดในการสร้างสรรค์ผลงานใหม่	4.35	0.61	มาก
2.2.6 การนำผลการวิจัยมาใช้ในการบริหารงานวิจัย	3.42	0.49	ปานกลาง
2.2.7 การเชื่อมโยงความรู้จากงานวิจัยมาใช้ในการบริหารจัดการงานที่รับผิดชอบ	3.37	0.48	ปานกลาง
2.2.8 การทำงานประจำให้เป็นงานวิจัยเพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่	3.43	0.49	ปานกลาง
2.2.9 การเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านการวิจัยของตนเอง	3.42	0.49	ปานกลาง
รวมค่าเฉลี่ย	3.82	0.31	มาก
สมรรถนะที่ 3 ด้านการดำเนินการวิจัย	3.80	0.12	มาก
3.1 การออกแบบการวิจัย			
3.1.1 การออกแบบวิธีวิจัย	4.56	0.50	มากที่สุด
3.1.2 ระเบียบวิธีวิจัย	3.84	0.37	มาก
3.1.3 กระบวนการวิจัย	3.79	0.41	มาก
3.1.4 การใช้สถิติเพื่อการวิจัย	4.21	0.51	มาก
รวมค่าเฉลี่ย	4.08	0.22	มาก
3.2 การดำเนินการวิจัย			
3.2.1 การวิจัยในงาน	4.00	0.48	มาก
3.2.2 การวิจัยเชิงสำรวจ	3.86	0.35	มาก
3.2.3 การวิจัยเชิงประเมิน	3.87	0.46	มาก
3.2.4 การวิเคราะห์เนื้อหา	3.77	0.52	มาก
3.2.5 การวิจัยเชิงพัฒนา	3.74	0.53	มาก
รวมค่าเฉลี่ย	3.84	0.34	มาก

รายการสมรรถนะ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3.3 การเขียนและการเผยแพร่งานวิจัย			
3.3.1 การเขียนโครงการวิจัย	3.42	0.49	ปานกลาง
3.3.2 การเขียนรายงานการวิจัย	3.88	0.39	มาก
3.3.3 การเขียนบทความวิจัย	3.86	0.35	มาก
3.3.4 การเผยแพร่งานวิจัย	3.93	0.25	มาก
3.3.5 การนำเสนอผลงานวิจัย	3.44	0.50	ปานกลาง
รวมค่าเฉลี่ย	3.61	0.23	มาก
3.4 การบริหารการวิจัย			
3.4.1 การวางแผนการวิจัย	3.47	0.55	ปานกลาง
3.4.2 การแสวงหาแหล่งทุนวิจัย	3.95	0.68	มาก
3.4.3 การทำวิจัยเป็นทีม	4.40	0.49	มาก
3.4.4 การบริหารโครงการวิจัย	3.33	0.52	ปานกลาง
3.4.5 การสร้างเครือข่ายวิจัย	3.30	0.51	ปานกลาง
3.4.6 การตระหนักถึงคุณค่าของการวิจัยและการทำวิจัย	3.42	0.49	ปานกลาง
3.4.7 การผลิตและพัฒนาางานวิจัยอย่างต่อเนื่อง	3.44	0.50	ปานกลาง
รวมค่าเฉลี่ย	3.81	0.12	มาก

จากตาราง 1 พบว่า สมรรถนะหลักด้านการวิจัยของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ครอบคลุมสมรรถนะ 3 ด้าน เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านการจัดการและการบริการงานวิจัย ($\bar{X} = 3.94$) ด้านการใช้ผลการวิจัย ($\bar{X} = 3.84$) และด้านการดำเนินการวิจัย ($\bar{X} = 3.80$)

เมื่อพิจารณารายการสมรรถนะย่อย พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด มีจำนวน 10 รายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ การบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าแก่นักวิจัย ($\bar{X} = 4.77$) การเลือกทรัพยากรสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวิจัย ($\bar{X} = 4.72$) การบริการสืบค้นงานวิจัยทั้งรูปแบบสิ่งพิมพ์และอิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X} = 4.65$) การบริการแนะนำการเขียนอ้างอิงในงานวิจัย ($\bar{X} = 4.63$) การจัดระบบทรัพยากรสารสนเทศให้เอื้อต่อการเข้าถึงและการใช้ของนักวิจัย และการบริการให้คำปรึกษาและแนะนำแหล่งข้อมูลเพื่อสนับสนุนการวิจัย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.60$) การบริการวิจัยผ่านสื่อทันสมัยตามความต้องการของนักวิจัย ($\bar{X} = 4.58$) การออกแบบวิธีวิจัย และการออกแบบการบริการวิจัยที่เหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.56$) และการบริการแนะนำเรื่องลิขสิทธิ์และจรรยาบรรณนักวิจัย ($\bar{X} = 4.53$)

รายการสมรรถนะย่อยที่มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ผู้วิจัยตัดออกจากรายการสมรรถนะย่อยด้านการวิจัยของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด มีจำนวน 22 รายการ ได้แก่ การวางแผนการวิจัย ($\bar{X} = 3.47$) การให้คำปรึกษาการทำวิจัยแก่ผู้ใช้บริการ การนำเสนอผลงานวิจัย และการผลิตและพัฒนาางานวิจัยอย่างต่อเนื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 3.44$) การทำงานประจำให้เป็นงานวิจัยเพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ($\bar{X} = 3.43$) การบริการสืบค้นฐานข้อมูลวิจัย การนำผลการวิจัยมาใช้ในการบริหารงานวิจัย การเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านการวิจัยของตนเอง การเขียนโครงการวิจัย และการตระหนักถึงคุณค่าของการวิจัยและการทำวิจัย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 3.42$) การประเมินความต้องการของผู้ใช้บริการงานวิจัย ($\bar{X} = 3.40$) แหล่งทรัพยากรสารสนเทศเพื่อสนับสนุน

การวิจัย การแนะนำการเข้าถึงและสืบค้นงานวิจัย และการเชื่อมโยงความรู้จากงานวิจัยมาใช้ในการบริหารจัดการงานที่รับผิดชอบ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 3.37$) การพัฒนาฐานข้อมูลงานวิจัย การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการวิจัย การบริการอุปกรณอำนวยความสะดวกในการสืบค้นงานวิจัย และการนำผลการวิจัยมาใช้ในการวางแผนและการบริหารจัดการ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 3.36$) การวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่งานวิจัยอย่างเป็นระบบ และการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์งานวิจัย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 3.35$) การบริหารโครงการวิจัย ($\bar{X} = 3.33$) การสร้างเครือข่ายวิจัย ($\bar{X} = 3.30$)

3. ผลการพัฒนารอบสมรรถนะด้านการวิจัยของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก 3 ด้าน สมรรถนะย่อย จำนวน 31 รายการ ดังนี้

สมรรถนะที่ 1 ด้านการจัดหาและการบริการงานวิจัย

1.1 การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวิจัย จำแนกเป็นสมรรถนะย่อย 4 รายการ ดังนี้

- 1) การเลือกทรัพยากรสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวิจัย
- 2) การจัดระบบทรัพยากรสารสนเทศให้เอื้อต่อการเข้าถึงและการใช้ของนักวิจัย
- 3) การจัดทำเครื่องมือช่วยค้นเอกสารและงานวิจัย
- 4) การประเมินทรัพยากรสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวิจัย

1.2 การบริการนักวิจัย จำแนกเป็นสมรรถนะย่อย 8 รายการ ดังนี้

- 1) การบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าแก่นักวิจัย
- 2) การบริการสืบค้นงานวิจัยทั้งรูปแบบสิ่งพิมพ์และอิเล็กทรอนิกส์
- 3) การบริการแนะนำการเขียนอ้างอิงในงานวิจัย
- 4) การบริการให้คำปรึกษาและแนะนำแหล่งข้อมูลเพื่อสนับสนุนการวิจัย
- 5) การบริการงานวิจัยผ่านสื่อทันสมัยตามความต้องการของนักวิจัย
- 6) การออกแบบการบริการวิจัยที่เหมาะสม
- 7) การบริการแนะนำเรื่องลิขสิทธิ์และจรรยาบรรณนักวิจัย
- 8) การสอนหรือร่วมสอนการรู้สารสนเทศ

สมรรถนะที่ 2 ด้านการใช้ผลการวิจัย

2.1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัย จำแนกเป็นสมรรถนะย่อย 1 รายการ ดังนี้

- 1) การสังเคราะห์งานวิจัย เพื่อนำผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้

2.2 การนำผลการวิจัยไปใช้หรือประยุกต์ใช้ จำแนกเป็นสมรรถนะย่อย 4 รายการ ดังนี้

- 1) การประยุกต์ใช้ผลการวิจัยในการแก้ปัญหาและพัฒนางาน
- 2) การประยุกต์ใช้ผลการวิจัยในการตัดสินใจ
- 3) การประยุกต์ใช้ผลการวิจัยเพื่อต่อยอดในการสร้างสรรค์ผลงานใหม่
- 4) การประยุกต์ใช้ผลการวิจัยในการพัฒนาตนเอง

สมรรถนะที่ 3 ด้านการดำเนินการวิจัย

3.1 การออกแบบการวิจัย จำแนกเป็นสมรรถนะย่อย 4 รายการ ดังนี้

- 1) การออกแบบวิธีวิจัย
- 2) การใช้สถิติเพื่อการวิจัย
- 3) ระเบียบวิธีวิจัย

- 4) กระบวนการวิจัย
- 3.2 การดำเนินงานวิจัย จำแนกเป็นสมรรถนะย่อย 5 รายการ ดังนี้
 - 1) การวิจัยในงาน
 - 2) การวิจัยเชิงประเมิน
 - 3) การวิจัยเชิงสำรวจ
 - 4) การวิเคราะห์เนื้อหา
 - 5) การวิจัยเชิงพัฒนา
- 3.3 การเขียนและการเผยแพร่งานวิจัย จำแนกเป็นสมรรถนะย่อย 3 รายการ ดังนี้
 - 1) การเผยแพร่งานวิจัย
 - 2) การเขียนรายงานการวิจัย
 - 3) การเขียนบทความวิจัย
- 3.4 การบริหารการวิจัย จำแนกเป็นสมรรถนะย่อย 2 รายการ ดังนี้
 - 1) การทำวิจัยเป็นทีม
 - 2) การแสวงหาแหล่งทุนวิจัย

การอภิปรายผล

ประเด็นสำคัญจากผลการวิจัยในการพัฒนากรอบสมรรถนะด้านการวิจัยของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิจัยสมรรถนะด้านการวิจัยของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พบว่าสมรรถนะด้านการจัดหาและการบริการงานวิจัยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น โดยด้านการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวิจัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของกิตติยา สุทธิประภา (2557) พรชนิตร์ ลีนาราช และกุลธิดา ท้วมสุข (2555) ปิยะสุดา ตันเลิศ และกุลธิดา ท้วมสุข (2554) ศุภรชชตราแสนวา (2555) และสมจิตร์ แก้วมณี (2551) พบว่า บรรณารักษ์มีบทบาทเป็นผู้จัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่สนับสนุนการวิจัยให้มีความหลากหลาย ทันสมัย ครบถ้วน เพื่อสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ โดยการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มมากขึ้น ผู้ใช้สามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ทันที เน้นรูปแบบเอกสารฉบับเต็ม เน้นสารสนเทศที่มีประโยชน์โดยตรงกับผู้ใช้ สามารถเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้ตลอด 24 ชั่วโมง สอดคล้องกับ ริน (Renn, 2014) ระบุว่า การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลของห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น และมีการจัดการทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ ให้ผู้ให้บริการสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา ทั้งนี้เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศการขยายองค์ความรู้และการสร้างสรรค์นวัตกรรม ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบลักษณะของทรัพยากรสารสนเทศที่เป็นสื่อดิจิทัลเพิ่มมากขึ้นทั้งปริมาณและเนื้อหาสาระ รูปแบบและช่องทางในการเข้าถึง ตลอดจนพฤติกรรมและความต้องการการรับบริการของผู้ใช้ยุคดิจิทัลเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว บรรณารักษ์จึงมีบทบาทสำคัญในการจัดหา รวบรวม ทรัพยากรสารสนเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้และการให้ความช่วยเหลือและแนะนำผู้ใช้ให้สามารถเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้

ส่วนด้านการบริการนักวิจัย ผลการวิจัยสอดคล้องกับดูและอีแวน (Du & Evans, 2011) โบรफीร์ (Brophy, 2005) พรชนิตร์ ลีนาราช และคณะ (2557) และธมลวรรณ ชุนไพชิต (2550) พบว่า บรรณารักษ์มีบทบาทเป็นผู้บริการงานวิจัย เป็นตัวกลางระหว่างผู้บริการกับงานวิจัย เป็นผู้เชื่อมโยงเป็นผู้สื่อสารงานวิจัยและกระจายผลการวิจัยไปสู่ผู้ใช้ด้วยวิธีการต่างๆ โดยมีเป้าหมายคือการบริการอย่าง

มีประสิทธิภาพแก่นักวิจัยและผู้สนใจการวิจัย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของกิตติยา สุทธิประภา (2557) พบว่า บรรณารักษ์มีบทบาทในการสอนและให้คำแนะนำการเข้าถึงข้อมูลวิจัย การชี้แนะแหล่งข้อมูลการวิจัย และการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำวิจัย และสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและห้องสมุดวิจัย (Association of College & Research Libraries, 2008) ระบุว่าบรรณารักษ์มีบทบาทในการให้บริการแก่ผู้รับบริการอย่างมีประสิทธิภาพ ตามความต้องการของผู้รับบริการ และการให้บริการเชิงลึก ทั้งนี้เนื่องจากห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเป็นองค์การบริการ และการบริการที่มีคุณภาพที่มุ่งเน้นผู้ใช้เป็นศูนย์กลางคือพันธกิจของสถาบัน

2. ผลการวิจัยพบว่า รายการสมรรถนะย่อยด้านการวิจัยของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าแก่นักวิจัย การเลือกทรัพยากรสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวิจัย และการบริการสืบค้นงานวิจัยทั้งรูปแบบสิ่งพิมพ์และอิเล็กทรอนิกส์ อภิปรายได้ดังนี้

2.1 การบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าแก่นักวิจัย ผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับพรชนิตว์ ลีนาราช และกุลธิดา ท้วมสุข (2555) ศจีมาจ ฦ วิเชียร (2553) พบว่าบรรณารักษ์มีบทบาทในการบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าแก่นักวิจัย ช่วยแนะนำการค้นคืนสารสนเทศ และบอกแหล่งสารสนเทศที่ต้องการ ชาวเนอร์และโอลิเวอร์ (Chawner & Oliver, 2013) ระบุว่า นอกจากให้บริการที่โต๊ะบริการตอบคำถามแล้ว บรรณารักษ์ยังให้บริการผ่านโทรศัพท์ อีเมล หรือการสนทนาทางออนไลน์ ผู้ใช้ห้องสมุดสามารถใช้บริการทางออนไลน์มากขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจุบันการบริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้าได้ขยายตัวและมีขอบเขตการให้บริการกว้างกว่าเดิม ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว และการบริการตอบคำถามเป็นบริการที่เน้นตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ การให้คำแนะนำผู้ใช้ให้รู้จักวิธีค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่างๆ หรือช่วยแนะนำแหล่งความรู้ที่เป็นประโยชน์เพื่อใช้ในการค้นคว้าวิจัย

2.2 การเลือกทรัพยากรสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวิจัย ผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฦฐกร เปล่งศรี และอังสนา ธงไชย (2554) ปิยสุดา ตันเลิศ และกุลธิดา ท้วมสุข (2554) และศุภรชชตรา แสนวา (2552) พบว่าบรรณารักษ์มีบทบาทเป็นผู้คัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศให้มีความหลากหลาย ครบถ้วน เพื่อสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ และในการเลือกทรัพยากรสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวิจัยต้องมีการศึกษาความต้องการของผู้ใช้ก่อน เน้นเนื้อหาที่มีประโยชน์ ความถูกต้อง เชื่อถือได้ ทันสมัย และเป็นทรัพยากรสารสนเทศที่สามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ทันที คาร์ดินา และวิกส์ (Cardina & Wicks, 2004) ระบุถึงความเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากรสารสนเทศที่เกิดขึ้นส่งผลให้การทำงานของบรรณารักษ์ในการตัดสินใจคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศเพื่อบริการผู้ใช้มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะความหลากหลายของทรัพยากรสารสนเทศทั้งในด้านขอบเขตเนื้อหา ผู้ผลิต ผู้จัดทำ ปริมาณ และคุณภาพ จึงจำเป็นต้องได้รับการคัดเลือกโดยบรรณารักษ์ที่ได้รับการศึกษาอบรมทางวิชาชีพ เพื่อให้ นักวิจัยได้รับบริการที่สอดคล้องกับพฤติกรรมและความต้องการ

2.3 การบริการสืบค้นงานวิจัยทั้งรูปแบบสิ่งพิมพ์และอิเล็กทรอนิกส์ ผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับผลการวิจัยของวัชรีย์ เพ็ชรวงษ์ และกุลธิดา ท้วมสุข (2555) และอัญชุลี วิจิตรเจริญ (2555) พบว่า ผู้ใช้บริการต้องการสืบค้นข้อมูลงานวิจัย โดยเฉพาะฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้เนื่องจากเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย สะดวก รวดเร็วและเป็นเพราะพฤติกรรมและความต้องการของนักวิจัยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมทั้งในด้านวิธีการเข้าถึงสารสนเทศ รูปแบบและเนื้อหาที่ต้องการมีความหลากหลายและซับซ้อนยิ่งขึ้น (Chawner & Oliver, 2013) การใช้บริการแหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์มากกว่าแหล่งสารสนเทศ

ประเภทอื่นๆ ดังนั้นบรรณารักษ์ต้องมีทักษะการสืบค้นสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ และ รู้แหล่งสารสนเทศ เพื่อให้บริการสืบค้นงานวิจัยที่ให้บริการอย่างครบถ้วน (Federal Library and Information Center Committee, 2008)

3. ผลการวิจัย พบว่า รายการสมรรถนะย่อยด้านการวิจัยของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 3.50 ตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 22 รายการ เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พบว่ามี 2 รายการ ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในสมรรถนะด้านการบริหารการวิจัย ได้แก่ การบริหารโครงการวิจัย และการสร้างเครือข่ายวิจัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของชโรชินี ชัยมินทร์ (2553) อรุณศรี กางเพ็ง (2546) และแมคนิคอล (McNicol, 2004) ระบุว่าบรรณารักษ์ไม่มีภาระงานบริหารการวิจัย ทั้งนี้เนื่องมาจากตำแหน่งบรรณารักษ์เป็นสายสนับสนุน ไม่ได้มีบทบาทหน้าที่หลักในการวิจัย ต่างจากอาจารย์ผู้สอนซึ่งเป็นบุคลากรสายวิชาการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารการวิจัย

การวิจัยส่วนใหญ่ของบรรณารักษ์จึงเป็นการวิจัยในงาน ใช้ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการทำงาน วิเคราะห์ปัญหาที่เกิด กำหนดกรอบแนวคิดทฤษฎี ใช้วิธีการและกระบวนการวิจัยอย่างเป็นระบบ ควบคู่ไปกับการปฏิบัติงาน เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานและเพิ่มพูนความรู้ในตนเอง แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในวิชาชีพ เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ (ชุตินา สัจจามันท์, 2556) สมรรถนะด้านการวิจัยของบรรณารักษ์จึงเป็นบทบาทสำคัญที่ต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ (Turner, 2002)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อบรรณารักษ์ ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา สถาบันการอุดมศึกษา สมาคม/องค์กรวิชาชีพ ดังนี้

1. บรรณารักษ์จำเป็นต้องตระหนักบทบาทด้านการวิจัย และพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัย โดยเฉพาะด้านการจัดหาและการบริการงานวิจัย
2. ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ควรกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ การวางแผน และการพัฒนาบรรณารักษ์ให้มีสมรรถนะด้านการวิจัย
3. สถาบันการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ควรส่งเสริมสมรรถนะด้านการวิจัยของบรรณารักษ์ โดยการพัฒนาหลักสูตรที่มีรายวิชาการวิจัยและบูรณาการความรู้และทักษะการวิจัยในหลักสูตรทุกระดับ ส่งเสริมให้บรรณารักษ์มีบทบาทในการดำเนินพันธกิจด้านการวิจัยของสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรระยะสั้น การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบรรณารักษ์ เป็นต้น
4. สมาคม/องค์กรวิชาชีพ ควรนำกรอบสมรรถนะด้านการวิจัยของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการกำหนดบทบาทและสมรรถนะด้านการวิจัยของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และการพัฒนาบรรณารักษ์โดยการจัดหลักสูตรระยะสั้นเกี่ยวกับการวิจัยของบรรณารักษ์

บรรณานุกรม

- กิตติยา สุทธิประภา. (2557). *บทบาทห้องสมุดในการส่งเสริมการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กุลธิดา ท้วมสุข. (2554). *รูปแบบการบริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน*.
ขอนแก่น: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชญาสินี ตั้งศรีมงคล. (2556). *การส่งเสริมการพัฒนางานประจำงานวิจัยในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา*.
วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชโรชนีชัย ชัยมินทร์. (2553). *การวิเคราะห์เนื้อหางานวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ของบรรณารักษ์และนักสารสนเทศห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชุตีมา สัจจามันท์. (2552). การวิจัยสำหรับบรรณารักษ์. ใน *การวิจัยสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุด
ประชาชน*. หน้า 1-40. นนทบุรี: โครงการวิจัยการพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะ
บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชุตีมา สัจจามันท์. (2556). ประเด็นสำคัญและกรณีศึกษาการพัฒนาสมรรถนะนักสารสนเทศ. ใน
ประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพสารสนเทศศาสตร์ หน่วยที่ 4. หน้า 1-40. นนทบุรี:
สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณัฐกร เปล่งศรี และอังสนา ธงไชย. (2554). บทบาทของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษากับการวิจัย.
วารสารบรรณทัศน์, 3(1), 6-15.
- ทิพวรรณ สุขรวย. (2558). *สมรรถนะของนักวิชาชีพสารสนเทศในการปฏิบัติงานบริการสนับสนุนการวิจัย
ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยวิจัยไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
สารสนเทศศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธมลวรรณ ชุนไพชิต. (2550). การวิจัยกับบทบาทที่เปลี่ยนไปของบรรณารักษ์ยุคดิจิทัล. *วารสาร
สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ*, 6(1), 11-19.
- ปิยสุดา ตันเลิศ และกุลธิดา ท้วมสุข. (2554). บทบาทของห้องสมุดและนักวิชาชีพสารสนเทศ สำหรับ
ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ. 2553-2562. *วารสารสงขลานครินทร์ฉบับสังคมศาสตร์และ
มนุษยศาสตร์*, 17(4), 608-632.
- พันพันธ์ ปิลกศิริ และพิมพ์ร่ำไพ เปรมสมิทธิ์. (2556). ความคาดหวังของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัย
ต่อสมรรถนะเฉพาะตำแหน่งของบรรณารักษ์. *วารสารบรรณารักษศาสตร์*, 33(1), 23-36.
- พรชนิตว์ ลีนาราช และกุลธิดา ท้วมสุข. (2555). สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการสนับสนุนการ
วิจัยของห้องสมุดมหาวิทยาลัยวิจัยไทย. *วารสารสารสนเทศศาสตร์*, 30(3), 1-28.
- พรชนิตว์ ลีนาราช, สุทธิลักษณ์ พัดเพ็ง, ยุวดี เพชรระ, กิตติยา สุทธิประภา, และวราภรณ์ พนมศิริ. (2557).
ความคาดหวังของอาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการบริการห้องสมุดเพื่อ
สนับสนุนงานวิจัยของมหาวิทยาลัยขอนแก่น. *อินฟอร์เมชัน*, 21(1), 31-45.
- มลิวลีย์ ประดิษฐ์ธีระ. (2553). ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในอนาคต. *วารสารโดมทัศน์*, 31(1), 3-11.

- วัชรีย์ เพ็ชรวงษ์ และกุลธิดา ท่วมสุข. (2555). พฤติกรรมการใช้สารสนเทศในการทำวิจัยและการเผยแพร่ผลงานวิจัยของนักวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล. *วารสารสารสนเทศศาสตร์*, 32(1), 29-50.
- ศจีมาจ ณ วิเชียร. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลผลิตภาพการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ: การวิเคราะห์ลิสเรลและเครือข่ายใยประสาท. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภรชชตรา แสนวา. (2555). บทบาทและความรู้ความสามารถของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมจิตร แก้วมณี. (2551). ปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาโท คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. *วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 4(1), 133-158.
- สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. (2549). มาตรฐานห้องสมุด พ.ศ. 2549. *วารสารห้องสมุด*, 50(2), 1-7.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2551). *แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- อรุณศรี กางเพ็ง. (2546). *ความคิดเห็นของบุคลากรสายสนับสนุนการสอนต่อการทำวิจัยสถาบันในมหาวิทยาลัยขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อัญชุลี วิจิตรเจริญ. (2555). *สมรรถนะที่คาดหวังของนักวิชาชีพสารสนเทศในห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Abels, E., Jones, R., Latham, J., Magnoni, D., & Gard, J. (2003). *Competencies for information professional of the 21st century*. Retrieved from http://www.sla.org/PDFs/Competencies2003_revised.pdf.
- Association of College and Research Libraries (ACRL). (2008). *Guidelines: Competencies for special collections professionals*. Retrieved from <http://www.ala.org/acrl/standards/comp4specollect#main-content>.
- Association of Southeastern Research Libraries (ASERL). (2001). *Shaping the future : ASERL's competencies for research librarians*. Retrieved from <http://www.aserl.org/programs/competencies/>.
- Auckland, M. (2012). *Re-skilling for research*. Retrieved from <http://www.rluk.ac.uk/wp-content/uploads/2014/02/RLUK-Re-skilling.pdf>
- Brewerton, A. (2012). Re-skilling for research: Investigating the needs of researchers and how library staff can best support them. *New Review of Academic Librarianship*, 18(1), 96-110.
- Brophy, P. (2005). *The academic library*. London: Library Association Publishing.
- Brown, S. & Swan, A. (2008). *The skills, role and career structure of data scientists and curators: An assessment of current practice and future needs*. Truro: Key Perspectives.

- Chawner, B., & Oliver, G. (2013). A survey of New Zealand academic reference librarians: Current and future skills and competencies. *Australian academic & research libraries*, 44(1), 29-40.
- Du, J. T. & A. Evans. (2011). Academic users' information searching on research topics: Characteristics of research tasks and search strategies. *Journal of Academic Librarianship*, 37(4), 299-306.
- Elgohary, A. A. (2003). *Educational preparation of entry-level professional librarians employed by Florida research libraries*. Retrieved from <http://diginole.lib.fsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1324&context=etd>.
- Federal Library and Information Center Committee. (2008). *Federal librarian competencies*. Retrieved from http://www.loc.gov/flicc/publications/Lib_Compt/Lib_Compt_Oct2008
- Haddow, G. (2012). Knowledge, skills and attributes for academic reference librarians. *Australian Academic & Research Libraries*, 43(3), 231-248.
- Kwanya, T., Stilwell, C., & Underwood, P. G. (2012). A competency index for research librarians in Kenya. *African. Journal of Library Archives and Information Science*, 22(1), 1-18.
- Mamtora, J. (2013). Transforming library research services: towards a collaborative partnership. *Library management*, 34(4), 352-371.
- McNicol, S. (2004). Practitioner research in libraries: a cross-sectoral comparison. *Library and Information Research*, 28(88), 34-41.
- Partridge, H., J. Lee and C. Munro. (2010). Becoming "Librarian 2.0": The Skills, knowledge, and attributes required by library and information science professionals in a web 2.0 world and beyond. *Library Trends*, 59(1/2), 315-335.
- Renn, O. (2014). *What are researchers looking for in corporate and academic library services?*. Retrieved from <http://libraryconnect.elsevier.com/articles/2014-04/what-are-researchers-looking-corporate-and-academic-library-services>.
- Riera, Q. C., Padros, C. R., & Zuniga, R. A. (2012). Research librarians in a virtual environment: New skills, new services. Retrieved from http://openaccess.uoc.edu/webapps/o2bitstream/10609/14221/1/Researchlibrarians_Skills_Services.pdf
- Robati, A. P., & Singh, D. (2013). Competencies required by special librarians: An analysis by educational levels. *Journal of Librarianship and Information Science*, 45(2), 113-139.
- Saunders, L., Kurbanoglu, S., Wilkins Jordan, M., Boustany, J., Chawner, B., Filas, M., Zivkovic, D. (2013). Culture and competencies: A multi-country examination of reference service competencies. *Libri*, 63(1), 33-46.
- Turner, K.F. (2002). The Use of applied library and information studies (LIS) research in New Zealand libraries. *Library Review*, 51(5), 230-240.